

Hirm religiooni ees

Lea Altnurme

Millised hirmud on levinud eestlaste seas seoses religiooniga? Üldistades need, võib öelda, et kardetakse religiooni liiga lähedale tulemist, kas perekonda, igapäevasesse suhtlemiskeskkonda või kultuuriruumi.

Hirmud põhinevad peamiselt kolmel negatiivsel stereotüübil: religioon teeb rumalaks, religioon teeb nõrgaks või on nõrkadele, religioon teeb vägivaldseks. Vaikimisi on kaks esimest seotud eelkõige kristluse ja viimane islamiga.

Neil kolmel stereotüübil on kultuurispetsiifiline sisu ja ligi saja-aastane ajalugu Eestis pärinedes modernistlikust rahvusriigi projektist.

Tulenevalt hirmudest või ka põlgusest religiooni vastu ning mõjutatuna negatiivsetest stereotüüpidest on eestlastel kujunenud ettekujutus endast kui maailma ühest vähemreligioosset rahvast. Pole põhjust siiski arvata, et täna oleks eestlaste seas valdav ratsionaalne mõtteviis. Massiliselt kohtab religioosset ja maagilist mõtlemist. See ei ole aga enam levinud peamiselt kristlikus raamistuses, nagu sajand tagasi, vaid uue vaimsuse omas. Segadust ja ebaadekvaatset enesemõistmist tekitab see, et uut vaimsust ei peeta religiooniks.

Kuigi suur osa eestlastest ei taha, et religioon väga lähedale tuleb, soovivad nad ometi, et religioon st. kristlus ühiskonnas püsiks. Kristlus võiks olla eemal olemas, teiste inimeste ohjamise ja moraalse korra tagamise jaoks. Ja võiks olla olemas ühe teise religiooni, islami eemal hoidmiseks. Seega on olemas nõudmine kristluse kui avaliku teenuse järele, mida osutavad kirik ja riik.

Kokkuvõtteks, kuigi eestlased valdavalt end religioosseks ei pea tundes negatiivsetel stereotüüpidel põhinevat hirmu religiooni ees, soovib suur osa neist ometi religiooni kui teenuse püsimist. Religiooni all selles kontekstis mõistetakse vaikimisi kristlust.